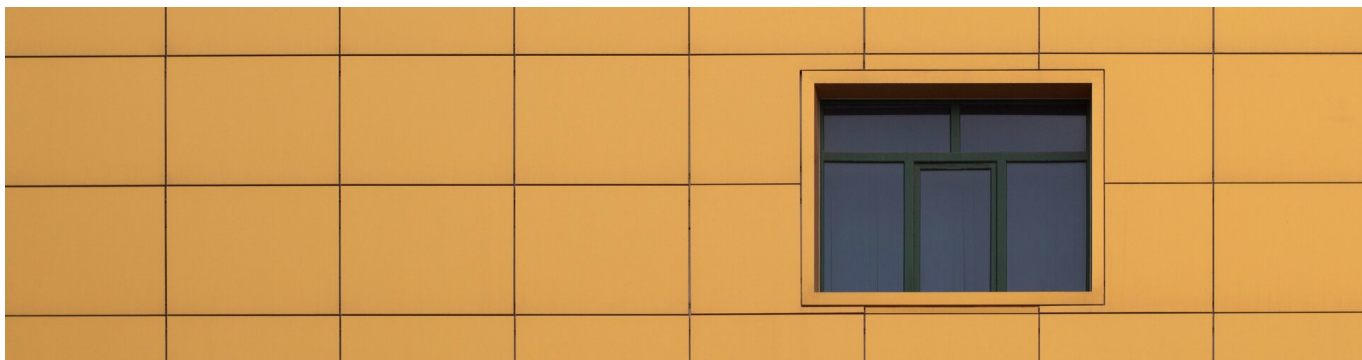

Ważne dzieła współczesnej architektury europejskiej

- [Ważne dzieła współczesnej architektury europejskiej](#)

Ważne dzieła współczesnej architektury europejskiej

Ważne daty

1918 – koniec I wojny światowej;

1919 – powstaje szkoła [Bauhaus](#) w Weimarze;

1920-1922 – budowa obserwatorium astronomicznego im. Alberta Einsteina w Poczdamie;

1929 – van der Rohe projektuje wejście do pawilonu niemieckiego na wystawie światowej w Barcelonie;

1943-1959 – powstaje muzeum Guggenheima w Nowym Jorku;

1956 – powstaje kaplica Notre Dame du Haut w Ronchamp.

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

Źródło: online skills, cc0.

I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła. Uczeń:

1) wykazuje się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury (łącznie z architekturą wnętrz), rysunku, scenografii, sztuki użytkowej dawnej i współczesnej (w tym rzemiosła artystycznego); rozumie funkcje tych dziedzin i charakteryzuje ich język; rozróżnia sposoby i style wypowiedzi w obrębie dyscyplin; zna współczesne formy wypowiedzi artystycznej, wymykające się tradycyjnym klasyfikacjom, jak: happening, performance, asamblaż; sztuka nowych mediów;

III. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń:

1) zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej);

2) zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;

5) rozpoznaje wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów;

6) rozumie i charakteryzuje na wybranych przykładach z różnych dziedzin pojęcie stylu w sztuce.

Nauczysz się

rozpoznać wybrane, ikoniczne, szczególnie ważne dla dorobku kultury europejskiej sylwetki twórców architektury współczesnej;

omawiać ramową historię architektury modernistycznej w XX wieku;

formułować samodzielne, przejrzyste i logiczne wypowiedzi na temat architektury współczesnej, uwzględniając właściwą terminologię, język i styl.

Ważne dzieła współczesnej architektury europejskiej

Architektura stanowi niezwykle ważną dziedzinę sztuki. Od początków istnienia cywilizacji ludzkiej, budowle pełniły różne funkcje: świeckie, sakralne, mieszkalne czy obronne. Tendencje, moda i estetyka wznoszonych budynków różnią się od siebie na przestrzeni

wieków. Współcześni budowniczowie posiadają znacznie więcej możliwości tworzenia niż mieli np. starożytni Grecy. Prawdziwe perły nowoczesnej architektury w Europie zaczęły pojawiać się w XX wieku, a szczególny wpływ na ich kształt miał postęp techniczny. Wynaleziono bowiem wiele skomplikowanych maszyn, służących do budowy rozmaitych brył budynków oraz wprowadzono nowoczesne materiały: beton, [żelbeton](#) i stal.

Ważnym kierunkiem we współczesnej architekturze europejskiej stał się modernizm i trwający do dziś postmodernizm. Wraz z końcem pierwszej wojny światowej, zaczęto wznosić nowe budynki, jednak w całkiem odmiennym, niespotykanym wcześniej stylu, nie nawiązującym do architektury poprzednich wieków. Styl modernistyczny bazował na prostych, jednolitych powierzchniach brył budynku, [minimalizmie](#), odrzuceniu wszelkich ozdób, [ornamentów](#); stosowano płaski dach. Architekci XX wieku tworzyli swoje dzieła inspirując się rozwijającymi się wówczas nowoczesnymi, [abstrakcyjnymi](#) formami w malarstwie czy rzeźbie. Bryła budynku modernistycznego nawiązywała więc do najnowszej, najmodniejszej sztuki, miała być kompozycją abstrakcyjną. Nietrudno sobie wyobrazić, że tak jak sztuka awangardowa – modernistyczne budownictwo budziło duże kontrowersje, czasem niesmak lub nawet bunt.

Modernizm reprezentowało bardzo wiele wybitnych postaci ze świata architektury, a każda z nich manifestowała indywidualny styl. Wśród najbardziej znaczących architektów możemy wyróżnić Ludwiga Mies van der Rohe (czytaj: mis van der roe) i Le Corbusier (czytaj: le korbizje). Ich budowle to oparte na asymetrii wielkie, szkieletowe konstrukcje. Do grona cenionych projektantów możemy zaliczyć również Ericha Mendelssohna (czytaj: Mendelson) oraz Franka Lloyd Wright'a (czytaj: lojd rajt). Reprezentują oni nurt ekspresyjny modernizmu.

Wyraźny ślad w sztuce architektury europejskiej pozostawiła niemiecka szkoła [Bauhaus](#) (czytaj: bałhałz), pod przewodnictwem Waltera Gropiusa, który głosił pogląd, że każdy rzemieślnik jest artystą, ale i każdy artysta powinien być dobrym rzemieślnikiem. Powstała w 1919 roku w Weimarze i kształciła w kierunku nowoczesnej, funkcjonalnej architektury, plastyki oraz projektowania przemysłowego. Twórcy budowli, korzystając z dorobku szkoły Gropiusa, wykorzystywali nowoczesne technologie i materiały, takie jak szkło, stal, żelbeton. Stosowane przez nich wielkie, jednolite betonowe płyty i stalowe wzmocnienia konstrukcji, zmuszały architekta do ograniczenia kształtu budynku do prostych, geometrycznych brył.

Ważne dzieła współczesnej architektury europejskiej – przykłady

1

Muzeum Guggenheima w Nowym Jorku jest doskonałym przykładem architektury modernistycznej. Projekty Wrighta stały się inspiracją dla nurtu modernistycznej architektury organicznej, która opierała się na założeniu, że budynki powinny być kształtowane w oparciu o płynne linie, nawiązujące do budowy organizmów żywych.

Frank Lloyd Wright, Muzeum Guggenheima w Nowym Jorku, 1943-1959, english-speak-english.com, CC BY 3.0

1

Budynek zaprojektowany w 1929 roku przez Ludwiga van der Rohe opiera się na założeniach minimalizmu. Architekt chciał uzyskać wrażenie swobodnego przenikania się przestrzeni, dlatego nie istnieje podział na zewnętrzną czy wewnętrzną część budynku. Twórca budynku jest autorem powiedzenia *Mniej znaczy więcej*.

Ludwig Mies van der Rohe, Pawilon barceloński, 1929, wikimedia.org, CC BY-SA 3.0

1

Budowla uznawana jest za jedną z najwybitniejszych na świecie realizacji modernistycznych w architekturze sakralnej. Kaplica zachwyca nieregularnością, asymetrią i dynamiką bryły. Kaplica przypomina ogromną rzeźbę, wyrastającą nad francuskim miasteczkiem Ronchamp. Zachwycająca jest również gra światła wpadającego do wnętrza budynku.

Le Corbusier, kaplica Notre Dame du Haut w okolicach Ronchamp, 1956, online-skills, CC BY 3.0

1

Budynek został zaprojektowany przez Waltera Gropiusa wraz z innymi wykładowcami jego szkoły. Projekt stawia przede wszystkim na funkcjonalność oraz na wykorzystanie betonu i szkła w taki sposób, by utworzyć powtarzający się moduł architektoniczny.

Walter Gropius, Budynek Bauhausu w Dessau, 1926, online-skills, CC BY 3.0

1

Wykonany z betonu budynek przypomina nieregularną, ekspresyjną rzeźbę. Budowla spełnia funkcję obserwatorium astronomicznego.

Erich Mendelsohn, Wieża Einsteina w Poczdamie, 1921, [wikimedia.org](#), [online-skills](#), CC BY 3.0

Zadania

Ćwiczenie 1

W którym wieku w architekturze pojawił się modernizm?

☐ W XX wieku

☐ W XVIII wieku

☐ W XIX wieku

Źródło: [online-skills](#).

Ćwiczenie 2

Przyjrzyj się poniższemu zdjęciu, które przedstawia fragment elewacji Bauhausu. Użycie których materiałów jest charakterystyczne dla tej szkoły architektonicznej?

Stal

Drewno

Szkło, beton

Ćwiczenie 3

Przyporządkuj znanym nazwiskom architektów XX wieku pasujące do nich zdania.

Ludwig Mies van der Rohe

twórca Notre Dame du Haut
w okolicach Ronchamp

Walter Gropius

autor powiedzenia „Mniej znaczy
więcej”

Le Corbusier

założyciel szkoły Bauhaus

Ćwiczenie 4

Przyjrzyj się poniższemu zdjęciu. Jaki kierunek w architekturze może reprezentować przedstawiony fragment budynku?

☐ Secesja

☐ Minimalizm

☐ Konstruktywizm

Ćwiczenie 5

Przyjrzyj się poniższemu zdjęciu. Jaki kierunek w architekturze może reprezentować przedstawiony budynek?

☐ Bauhaus

☐ ekspresjonizm

☐ brutalizm

Ćwiczenie 6

Przyjrzyj się kapicy zaprojektowanej w latach 50. XX wieku przez Le Corbusiera. Jakie cechy możemy przypisać tej budowli?

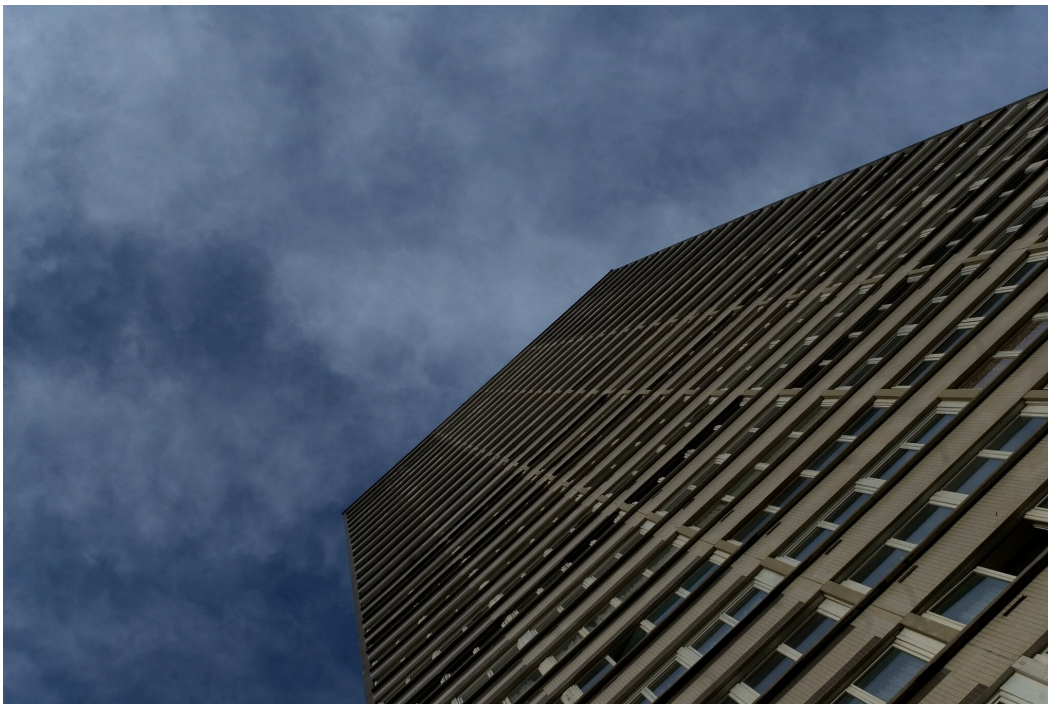
☐ Geometryzacja bryły

☐ Dynamika

☐ Asymetria

Ćwiczenie 7

Wybierz cechy architektury modernistycznej.

☐ zrezygnowanie z ornamentu

☐ zdobienia elewacji budynku

☐ użycie żelbetonu

☐ modularyzacja

Polecenie 1

Opisz budynek z Twojego otoczenia, który Twoim zdaniem zasługuje na szczególną uwagę. W swojej pracy uwzględnij cechy budowli, materiał, z którego jest wykonany i opisz funkcję, którą spełnia. Porównaj wybrany przez Ciebie obiekt z architekturą innego, wybranego przez siebie nurtu/epoki.

Słownik pojęć

Abstrakcjonizm

charakterystyczna dla sztuki XX wieku tendencja polegająca na rezygnacji z odtwarzania rzeczywistości i posługiwaniu się formami plastycznymi powstałymi z połączenia figur geometrycznych, kompozycji kolorowych płaszczyzn i plam.

Bauhaus

Niemiecka wyższa szkoła artystyczna, powstała w 1919 r., kształcąca w kierunku nowoczesnej, funkcjonalnej architektury, plastyki oraz projektowania przemysłowego.

Brutalizm

nurt w architekturze europejskiej lat 40.–60. XX w., charakteryzujący się użyciem betonu jako materiału do formowania różnych kształtów, surowym monumentalizmem form, niezafałszowaną ekspresją materiałów oraz powierzchniową fakturą odsłaniającą metody konstrukcyjne.

Ekspresjonizm

[fr. expressionnisme < łac.], kierunek w sztukach plastycznych, literaturze, muzyce, teatrze i filmie, rozwijający się od ok. 1910 do początku lat 30., głównie w Niemczech i stamtąd oddziaływał na inne kraje. Głównym tematem był człowiek, stosowano łamaną, grubą kreskę, stosowano jaskrawe kolory a także posługiwano się kontrastem, w celu spotęgowania wyrazu i ekspresji. Źródła: encyklopedia.pwn.pl, historia.na6.pl

Konstruktywizm

kierunek artystyczny zapoczątkowany po pierwszej wojnie światowej w Rosji pod hasłem syntezy sztuki, nauki i wiedzy technicznej.

Minimalizm

kierunek w sztukach plastycznych zakładający ograniczenie środków wyrazu do podstawowych kształtów i zestawień barw.

Modularyzacja

podział na moduły.

Ornament

inaczej: ozdoba.

Secesja

fr. sécession < łac. seccesio 'odejście'], kierunek artystyczny rozwijający się ok. 1895–1905, który nazwę zawdzięcza charakterystycznemu dlań oderwaniu się od akademickich tendencji sztuki XIX w., przejawia się głównie w architekturze wnętrz i sztuce użytkowej oraz ornamentyce.

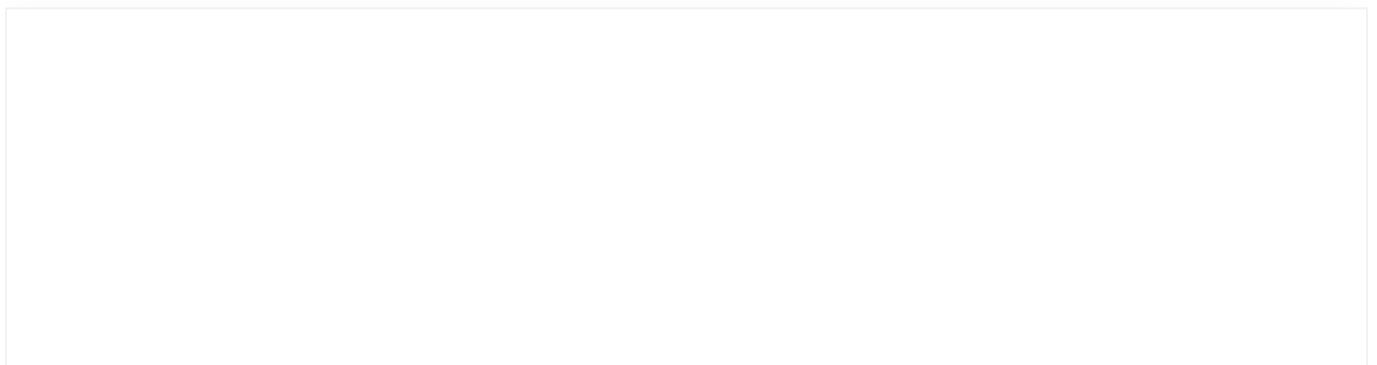
Żelbeton

beton wzmacniany prętami stalowymi, inaczej żelazobeton lub żelbet.

encyklopedia.pwn.pl

wsa.art.pl

Galeria dzieł architektonicznych

Frank Lloyd Wright, Muzeum Guggenheima w Nowym Jorku, 1943-1959, english-speak-english.com, CC BY 3.0